

Moderne tijd

14 maximumscore 4

Een juist antwoord bevat twee van de volgende combinaties, bijvoorbeeld:

- De oprichting van een woningbouwvereniging had als doel de leefomstandigheden van arbeiders te verbeteren (1), dit illustreert de 'discussies over de sociale kwestie', omdat het daarbij ging om de slechte leefomstandigheden van de armen.
- De bijeenkomst voor algemeen kiesrecht (2) illustreert de 'voortschrijdende democratisering', omdat algemeen kiesrecht de democratisering dichterbij zou brengen.
- De toespraak bij de Internationale Arbeiders Associatie (3) illustreert 'de opkomst van emancipatiebewegingen/het socialisme' omdat de arbeiders zich (internationaal) gaan organiseren in politieke organisaties.
- Het ontslag bij Van Gelder (4) illustreert de 'discussies over de sociale kwestie' omdat Ris vanwege zijn politieke activiteiten wordt ontslagen / illustreert de emancipatie van de arbeiders / de opkomst van het socialisme omdat Ris opkomt voor de belangen van arbeiders.
- De spreuk op het grafmonument (5) illustreert 'de opkomst van emancipatiebewegingen/het socialisme' omdat de strijd voor zijn socialistische idealen voortgezet moet worden.

per juiste combinatie van kenmerkend aspect en toelichting

2

Opmerking

Als hetzelfde kenmerkend aspect tweemaal wordt gebruikt, wordt slechts één van beide beoordeeld.

15 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De aanleg van deze spoorweg kwam voort uit het modern imperialisme omdat het verkrijgen van grondstoffen/afzetmarkten voor de industrie van het moederland daarbij centraal stond 1
- en met deze spoorweg konden grondstoffen/delfstoffen uit Nederlands-Indië / industrieproducten naar het binnenland van Java worden vervoerd 1
- De aanleg van deze spoorweg maakte het modern imperialisme op Java mogelijk omdat hiervoor controle over het binnenland / over de plaatselijke bevolking nodig was 1
- en de spoorweg maakte die grotere militaire aanwezigheid / bestuurlijke controle mogelijk 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 2

De juiste volgorde is:

6, 5, 1, 4, 2, 3

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

17 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Met het afbeelden van Karl Liebknecht die de tak afzaagt waarop hij zelf zit / die zichzelf ten val brengt / het onderschrift dat ook het volk de kans moet krijgen om stommiteiten te begaan 1
- geeft Karl Arnold hier de mening weer dat de Spartakusopstand zal mislukken / dat de Spartakusopstand een vergissing is / zich tegen de arbeiders zal keren 1
- wat aansluit bij de opvatting van links-liberalen dat veranderingen door een democratisch gekozen parlement tot stand moeten komen (en niet door een gewelddadige revolutie) 1

18 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

bij bron 7:

- De leiders van de Republiek van Weimar krijgen de schuld van de 'vernedering' van het Verdrag van Versailles 1
- wat in de foto zichtbaar wordt in de slechte levensomstandigheden van de veteraan (die zijn leven waagde voor het vaderland maar eindigt als straatmuzikant) 1

bij bron 8:

- De leiders van de Republiek van Weimar hebben de (ellende van de) economische crisis van de jaren 1930 niet kunnen voorkomen 1
- wat in de foto zichtbaar wordt in de opheffingsuitverkoop (waardoor radicalere partijen, KPD/NSDAP, meer aanhang krijgen) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 4

Uit het antwoord moet blijken dat de informatie uit de bron:

- niet betrouwbaar genoeg is om te bepalen wie de brand heeft gesticht, omdat uit de manier waarop Elisabeth schrijft over de communisten / over de arrestatie van de hoofdredacteur van *Vorwärts* / over de buitenlandse pers blijkt, dat zij de visie van de nazi's overneemt / dat zij informatie over de gebeurtenissen alleen uit tweede hand heeft / dat zij het belang van de nazi's bij de brand ontkent 2
- wel betrouwbaar is voor de vraag over het politieke klimaat in Duitsland na de brand, door de beschrijving van het optreden tegen de communisten/socialisten / de weergave van de (succesvolle) nazipropaganda over de Rijksdagbrand waarmee duidelijk wordt hoe de nazi's de Rijksdagbrand gebruiken om de bevolking op te zetten tegen de communisten / op te zetten tegen de buitenlandse kritiek 2

20 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Uit de beschrijving in de brief van de arrestatie van de hoofdredacteur van *Vorwärts* 1
- blijkt dat er in 1933 geen ruimte meer is voor afwijkende meningen in Duitsland (wat kenmerkend is voor een totalitaire staat) 1

21 maximumscore 3

De juiste combinaties zijn:

A - 3, B - 5, C - 1, D - 4

- indien vier combinaties juist 3
- indien drie combinaties juist 2
- indien twee combinaties juist 1
- indien minder dan twee combinaties juist 0

22 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

bij 1:

- Het afwerpen van de atoombom zal Japan tot overgave dwingen waarmee de Tweede Wereldoorlog zal zijn beëindigd 1

bij 2:

- De opmerking van Truman dat het goed is dat Stalin de atoombom niet heeft uitgevonden, laat zien dat er al een kloof/wantrouwen is ontstaan tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie, een begin van de Koude Oorlog 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

- Het doel van Dubček op dat moment is het voorkomen dat de Sovjet-Unie (net als in 1956 in Hongarije) met geweld een einde maakt aan de hervormingen in zijn land 1
- met als argument dat in Tsjecho-Slowakije (in tegenstelling tot Hongarije) de bevolking niet in opstand is gekomen tegen de Communistische Partij 1

24 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- In juni 1968 kon de Praagse Lente nog gezien worden als een keerpunt in de Koude Oorlog, omdat het Tsjecho-Slowaakse communisme met een menselijk gezicht / de hervorming in Tsjecho-Slowakije een alternatief leek voor het communisme in de Sovjet-Unie, waarmee de verdeling van de wereld in twee ideologische blokken doorbroken werd 2
- Doordat de Praagse Lente met geweld werd beëindigd door de Sovjet-Unie (en enkele van haar bondgenoten), werd het westerse vijandbeeld van de Sovjet-Unie als grootmacht die Oost-Europa binnen haar invloedssfeer wilde houden / als gevaar voor de wereldvrede / als brute onderdrukker, bevestigd 2

25 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is dat in de prent de vredesbeweging eenzijdigheid wordt verweten, omdat er niet geprotesteerd wordt tegen de kernwapens van de Sovjet-Unie / omdat er alleen geprotesteerd wordt tegen de kernwapens van de Verenigde Staten (wat blijkt uit de eenzijdigheid van de bril met links een zwart glas / alleen een Amerikaanse raket).

26 maximumscore 4

In een juist antwoord worden twee gebeurtenissen op een juiste manier verbonden aan een kenmerkend aspect uit de tweede helft van de twintigste eeuw, bijvoorbeeld:

- De band verandert de naam in *U2* (2), wat verwijst naar een gebeurtenis uit 'de Koude Oorlog' 2
- *U2* maakte een kritisch album (*Zooropa*) over de rol van een verenigd Europa (4), wat past bij 'de eenwording van Europa' 2

Opmerking

Alleen voor een juiste combinatie van een gegeven en een daarbij passend kenmerkend aspect worden 2 scorepunten toegekend.